

بیمه رعیت مرده زنده یا مرده شما، کدام یک با ارزش تر است؟

دکتر سیدحسام‌الدین تفرشی

انستیتو پاستور ایران

از کارکنان این شرکت بدون رضایت و آگاهی آنان گرفته شد و شرکت به جای کارکنان، خود را ذینفع این بیمه‌نامه عمر قرار داد. البته، اخذ این نوع بیمه‌نامه همیشه از طرف کارفرمایان مخفی می‌شود و حتی ممکن است مدیران پایینی و میانی از آن اطلاع نداشته باشند و اطلاعات مربوط به آن فقط در اختیار مدیران ارشد شرکت یا مؤسسه باشد. این بیمه در ابتدا برای جبران خسارت مالی ناشی از فوت مدیران اجرایی ارشد، افراد کلیدی مهم و بسیار آموزش دیده در نظر گرفته شده ولی بعدها توسط شرکت‌ها و مؤسسات مختلف به‌طور وسیعی برای کارمندان جز و رده پایین برای بهره‌برداری از مرگ آنان بدون آگاهی و کسب رضایت از آنها مورد سواستفاده قرار گرفت. شرکت‌ها پوشش

بیمه رعیت مرده (Dead peasant insurance) اصطلاحی عامیانه برای نوعی بیمه‌نامه عمر است که یک شرکت کارمندان را تحت پوشش آن قرار می‌دهد و وقتی کارمند می‌میرد، شرکت حق بیمه مرگ او را می‌گیرد. دریافت این حق بیمه منوط به مرگ کارمند در حین کار یا زمان اشتغال نیست و حتی بعد از بازنشستگی و یا اخراج از کار را نیز شامل می‌شود. فقط این مهم است که او بمیرد. این نوع بیمه‌نامه عمر، گاهی بیمه دربان (janitor insurance) یا به نام قانونی‌اش بیمه عمر متعلق به شرکت (corporate owned life insurance) یا به اختصار COLI نامیده می‌شود. بیمه‌نامه عمر با اصطلاح رعیت مرده برای اولین بار توسط شرکت Winn Dixie برای ۳۶۰۰۰ نفر

سیمس (Douglas Sims)، شوهرش را یک کارمند ارزشمند برای شرکت وال مارت می دانست ولی این که او چقدر برای این شرکت ارزش دارد را نمی دانست. شوهرش، داگلاس، یکی از ۳۵۰۰۰۰ نفر کارکنان وال مارت با ۱۱ سال سابقه کار، در سال ۱۹۹۸ بر اثر یک حمله قلبی ناگهانی فوت کرد. شرکت وال مارت حدود ۶۴۰۰۰ دلار از بیمه نامه عمر او دریافت کرد ولی چیزی به خانواده او نداد. جین سیمس می گوید: من هرگز تصور نمی کردم آن ها از مرگ شوهرم سود ببرند.

لیندا والر (Linda Waller)، قبل از مرگ شوهرش کریگ، که در وال مارت کار می کرد از شخصی به نام کلرمن (Clearman) که یک کارشناس بیمه است و در ایالت تگزاس برای از بین بردن این نوع از بیمه عمر فعالیت می کند، نامه ای را دریافت کرد که براساس آن شوهرش به مبلغ ۶۴۰۰۰ دلار بیمه شده است. لیندا این نامه را به مدیریت منابع انسانی وال مارت نشان داد. او به لیندا قول تحقیق در این مورد را داد. وی پس از تحقیق به لیندا اطمینان داد که این موضوع صحت ندارد. لیندا بعدها متوجه شد که شوهرش تحت پوشش این نوع بیمه بوده است و شرکت وال مارت از بابت مرگ شوهرش پول دریافت کرده است. نماینده شرکت وال مارت در دادگاه ادعا نمود که پول به دست آمده از این راه خرج سایر کارکنان می شود ولی در پی پیگیری حقوقی در ایالت تگزاس آمریکا هیچ وقت این ادعا ثابت نشد.

گاهی اوقات کارکنان با شکل و نام دیگری تحت پوشش این بیمه قرار می گیرند. برای مثال شرکت فروشگاه های کوچک ملی (National

این نوع بیمه را از کارکنان رده پایین خود مخفی می کنند (چون در اثر مرگ آنان آسیب چندانی به شرکت وارد نمی شود) و پس از فوت آن ها از این راه میلیون ها (و بلکه میلیاردها) دلار به دست می آورند. مهم ترین دلیل این سواستفاده، سود سرشار و معافیت مالیاتی این نوع از بیمه عمر است. سود و منافع این نوع بیمه عمر به قدری است که مقدارش از ۱/۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۰ به ۲/۸ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۱ (فقط طی یک سال) افزایش یافته است.

■ آیا خانواده فرد متوفی سهمی از این بیمه نامه عمر می برد؟

خیر. مایکل مور مستندساز آمریکایی در فیلم اخیرش به نام کاپیتالیسم: داستانی عاشقانه (Capitalism: A Love Story) با خانواده ای مصاحبه کرده است که شرکت مورد نظر مبلغ بیش از یک میلیون دلار بابت مرگ یکی از کارکنانش دریافت کرده ولی نزدیکان فرد هیچ سهمی از این مبلغ نداشتند.

شرکت وال مارت (Wal-Mart) در پی مرگ دو تن از کارکنانش به نام های ریتا اتکینسون (Rita Atkinson) و کارن آرماتروت (Karen Armatrout) در سال های ۱۹۹۶ و ۱۹۹۷ به ترتیب ۶۶۰۴۸ و ۷۲۸۲۰ دلار از این طریق به دست آورد که از هر کدام ۱۰۰۰۰ دلار سود خالص نصیب این شرکت شد ولی هیچ اجبار قانونی یا اخلاقی برای این شرکت در زمینه پرداخت بخشی از این مبالغ به خانواده افراد فوت شده، وجود نداشت. جین سیمس (Jane Sims)، همسر داگلاس

شکل ۱

در دسامبر ۲۰۰۹ همسرش براساس بروز یک خطا در امور بانکی، چکی را به مبلغ ۱۵۷۹۳۹۹ دلار از مؤسسه بیمه دریافت می‌کند که مبلغ آن فقط در وجه بانک Amegy قابل پرداخت بود. او بانک را به این دلیل که شوهرش قدرت تصمیم‌گیری مناسبی برای امضای بیمه عمر تکمیلی نداشته (به دلیل دو جراحی مغز پی‌درپی برای خارج کردن تومور و اشعه درمانی بعد از آن و این که قادر به تکلم و راه رفتن نبوده است) و همچنین بانک از مرگ وی سود می‌برده است، تحت پی‌گرد قضایی قرار داد.

■ آیا بیمه رعیت مرده قانونی است؟

در ایالات متحده آمریکا این نوع بیمه‌نامه عمر قانونی است ولی کنگره به دلیل همین سواستفاده‌ها، دستورالعمل و محدودیت‌هایی را برای این نوع بیمه قایل شده است و از سال ۲۰۰۶ پس از آگاهی‌رسانی وسیع عمومی و دعوای حقوقی بر علیه شرکت وال مارت در تگزاس و سپس در یک دادگاه فدرال، بیمه کردن افراد بدون اطلاع آنان ممنوع شده است و بر اساس قانون فدرال این کار باید با اجازه کارمند صورت بگیرد ولی بسیاری

Convenience Stores یا به اختصار (NCS) کارکنان خود را با عنوان بیمه حوادث در حین کار تحت پوشش این نوع بیمه قرار داد و فقط در یک مورد پس از مرگ یکی از کارکنانش در اثر سرقت مسلحانه، ۲۵۰۰۰۰ دلار دریافت نمود ولی باز به خانواده او مبلغی پرداخت نشد.

در سال ۲۰۰۹ بیوه یکی از کارکنان بانک Amegy در آمریکا، این بانک را برای دریافت ۱/۶ میلیون دلار تحت تعقیب قضایی قرار داد. براساس شکایت‌نامه، بانک Amegy به دانیل جانسون Daniel Johnson پس از دریافت درمان‌های لازم برای سرطان مغز (دو جراحی مغز پی‌درپی برای خارج کردن تومور و اشعه درمانی پس از آن) می‌گوید که وی واجد شرایط بیمه عمر تکمیلی به میزان ۱۵۰۰۰۰ دلار است و او قبول می‌کند (شرایطی که هیچ شرکت بیمه‌ای با وضعیتی که بیمار داشت زیر بار آن نمی‌رفت). ۴ ماه بعد بانک او را اخراج می‌کند و او در سن ۴۱ سالگی (در سال ۲۰۰۸) فوت می‌کند. هیچ پولی به همسر و دو فرزندش به دلیل اخراجش از بانک و اتمام پوشش بیمه‌ای عمر پرداخت نمی‌گردد.

عمر برای مقادیر کمتر از یک میلیون دلار!!!!؟؟؟
در سال منع می‌کرد. با این وجود، صنعت این نوع
بیمه در آمریکا رو به رشد است.

■ در ایران

نگارنده مقاله سند مکتوبی که بیان گر وجود چنین
نوعی از بیمه در ایران باشد را پیدا نکرده است ولی با
توجه به ضرب‌المثلی معروف که می‌گوید: بعضی‌ها
از آب کره می‌گیرند، می‌تواند سؤال اول مقاله را
دوباره برای ایرانیان مطرح نماید. زنده یا مرده شما
کدام یک برای کارفرمایان باارزش تر است؟

از شرکت‌ها این قانون را نادیده می‌گیرند. رادیو
عمومی شیکاگو گزارشی را به تازگی منتشر کرد
که در آن نماینده کنگره Luis Gutierrez قانونی
را معرفی کرد که شرکت‌ها را از داشتن این بیمه‌نامه

منابع

1. <http://www.deadpeasantinsurance.com>
2. http://en.wikipedia.org/wiki/corporate-owned_life_insurance
3. http://www.sjvgreens.org/archive05/dead_peasant.shtml
4. http://www.bukisa.com/articles/183796_what-is-dead-peasant-insurance
5. <http://www.wvbusinesslitigationblog.com/2009/10/articles/corporations/walmarts-dead-peasant-insurance-policies-are-focus-of-proposed-class-action>
6. <http://www.seattlepi.com/default/article/Firms-can-no-longer-take-out-dead-peasant-1173130.php>
7. <http://blogs.wsj.com/law/2009/02/24/dead-peasant-policies-the-next-big-thing-in-insurance-litigation>
8. <http://schott.blogs.nytimes.com/2009/10/06/dead-peasant-policies>
9. <http://www.usmessageboard.com/healthcare-insurance-govt-healthcare/134440-dead-peasants-insurance.html>

